

**BINNENGEKOMEN
TEAM POSTBEHANDELING EN
ARCHIVERING
D.D. 13-10-2026
No. 2026.03246 (Raad)
No. 2026.03245 (Veiligheid &
Leefbaarheid)**

Betreft: Gespreksnotitie op definitieve zienswijze college

Geacht college,

Wij danken u voor uw laatste zienswijze, die een stuk concreter is en ingaat op specifieke onderdelen van ons initiatiefvoorstel. Wel vinden wij het jammer dat deze zienswijze zo laat is ingediend. Wij beschouwen deze als de inhoudelijke zienswijze op ons initiatiefvoorstel en zullen daarom, zoals gebruikelijk, ook reageren aan de hand van onze gespreksnotitie. Daarbij lopen wij de verschillende subonderwerpen opnieuw afzonderlijk langs.

Bredere afweging dan alleen ondernemersbelangen

U stelt dat naast de ondernemersbelangen ook de kwaliteit, beleving en uitstraling van de binnenstad een breder algemeen belang vormt, dus die ook bezoekers en bewoners treft. Dat de binnenstad een breder belang dient, staat wat ons betreft niet ter discussie. Het betekent echter niet automatisch dat dit belang doorslaggevend is bij de inrichting of versiering van individuele particuliere eigendommen. Daarvoor is een zorgvuldige afweging nodig tussen het algemene belang, de belangen van de eigenaar en de evenredigheid van de voorgestelde beperkingen.

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de persoonlijke beleving van de binnenstad en de ruimtelijke en cultuurhistorische waarden die de gemeente vanuit het algemene belang kan beschermen. Een persoonlijke waardering van de sfeer in de binnenstad kan immers per persoon verschillen. De vraag is daarom in hoeverre de door u genoemde beleving en uitstraling kan worden vertaald naar concrete en toetsbare criteria die een beperking van particuliere kerst- en wintersfeerverlichting rechtvaardigen.

En in hoeverre een verkennings- en participatietraject met bewoners, bezoekers en andere gremia niet ontaardt in een beoordeling van persoonlijke smaak.

De ruimtelijke en cultuurhistorische waarden worden naar onze mening al geborgd in het initiatiefvoorstel. Zo wordt ingezet op het voorkomen van visuele drukte, lichthinder en volledige gevelbedekking. Daarnaast vragen wij om uit te gaan van de bestaande gevelstructuur. Tot slot stellen wij duidelijke criteria om ervoor te zorgen dat de versiering aansluit bij het karakter van de kerst- en

winterperiode. Daarmee kiezen wij voor concrete en toetsbare uitgangspunten, in plaats van een beoordeling op basis van een subjectieve waardering van de gewenste uitstraling of beleving van de binnenstad.

Het huidige kader is niet toevallig ontstaan

U verwijst in uw reactie naar het uitgebreide participatietraject dat vanaf 2016 heeft plaatsgevonden. Zoals u zelf ook aangeeft, had dit traject betrekking op de volledige welstandsnota van circa 200 pagina's. Het beleidskader voor particuliere kerstverlichting, en meer specifiek de criteria voor de vormgeving daarvan, vormde slechts één onderdeel van dit bredere geheel. Dat is wezenlijk anders dan een apart participatietraject voor enkel particuliere kerstverlichting. Het verwijzen naar het eerdere participatietraject beantwoordt de proportionaliteitsvraag op zichzelf dan ook niet.

Voorgestelde criteria vragen om nadere uitwerking

U geeft aan dat het bestaande beleidskader open normen bevatte, waardoor de Welstandscommissie veel beoordelingsruimte had, maar dat hier in de praktijk en dus door de jaren heen een gemeenschappelijk beeld is ontstaan hoe deze regels moeten worden uitgelegd en toegepast.

De vraag is echter welke concrete invulling dit dan is. Waaruit blijkt deze bestendige lijn in de beoordeling en op welke wijze is deze vastgelegd? En minstens zo belangrijk: hoe kan een ondernemer die particuliere kerst- en wintersfeerverlichting wil aanbrengen vooraf kennisnemen van deze invulling en begrijpen aan welke voorwaarden zijn aanvraag moet voldoen?

Een beleidskader moet niet alleen richting geven aan de beoordelaar, maar ook voldoende duidelijkheid en rechtszekerheid bieden aan degene die een aanvraag indient. Wanneer de nadere invulling voornamelijk besloten ligt in eerdere beoordelingen door de Welstandscommissie, zonder dat deze is vertaald naar kenbare en toetsbare criteria, blijft onduidelijk wat in de praktijk wel en niet is toegestaan. Wij willen benadrukken dat het hanteren van een consistente beoordelingslijn iets wezenlijk anders is dan het bieden van vooraf kenbare duidelijkheid over de geldende criteria. Dat vergelijkbare gevallen op vergelijkbare wijze worden beoordeeld, is belangrijk voor een consistente toepassing van het beleid. Het neemt echter niet weg dat een ondernemer vooraf moet kunnen begrijpen aan welke voorwaarden een aanvraag wordt getoetst en op basis waarvan deze kan worden goedgekeurd of afgewezen.

Daarin verschilt ons initiatiefvoorstel wezenlijk van het huidige beleidskader. Waar het bestaande kader werkt met open normen die niet of nauwelijks nader zijn gedefinieerd en deels zijn gebaseerd op subjectieve begrippen, stellen wij voor om deze te vervangen door concrete, vooraf kenbare en toetsbare criteria. Wij wijzen in dit verband op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 27 oktober 2021 inzake Retailpark Belvédère (ECLI:NL:RVS:2021:2388). De Afdeling benadrukt daarin dat open normen, binnen de context van de betreffende planregels en beleidsregels, voldoende concreet en objectief begrensd moeten zijn om rechtszekerheid te bieden aan degenen die ermee te maken krijgen. Een formulering als ‘te veel en uitbundig is niet goed’ biedt op zichzelf onvoldoende houvast, zolang niet duidelijk is wat onder ‘te veel’ of ‘uitbundig’ wordt verstaan en aan welke criteria dit wordt getoetst.

Dat betekent uiteraard ook dat de criteria in ons initiatiefvoorstel voldoende objectief en duidelijk afgebakend moeten zijn. U geeft aan dat bepaalde criteria volgens u niet aan deze voorwaarden voldoen. Daarom willen wij de door u benoemde punten graag nader toelichten en verduidelijken.

- 1- *een professioneel licht- en uitstallingsplan*: de concrete invulling hiervan wordt gedefinieerd in criteria 1a tot en met d, die toezien kwantiteit, dus maatvoering en techniek (schaaltekening en lichtsterkte), en kwaliteit (samenhangend thema en visuele rust).
- 2- *Een samenhangend thema*: wij hebben allereerst het begrip kerst- en wintersfeer nader ingevuld door verschillende afzonderlijke elementen te benoemen die hieraan invulling geven. Dit biedt naar onze mening voldoende houvast om het thema (juridisch) nader te duiden. Vervolgens stellen wij als voorwaarde dat deze elementen een samenhangend geheel vormen en niet lukraak worden aangebracht. Om dit onderscheid te verduidelijken, hebben wij meerdere foto's toegevoegd die het verschil tussen een samenhangende versiering en het lukraak ophangen van losse elementen illustreren. Het afzonderlijk definiëren van samenhang aan de hand van voorbeelden is niet nieuw binnen het welstandsbeleid. De huidige welstandsnota is grotendeels op een vergelijkbare manier ingericht, waarbij criteria en visuele voorbeelden gezamenlijk richting geven. Ons voorstel sluit daarmee aan bij de bestaande systematiek.

Wij willen u in dit licht wijzen op een algemeen welstandcriterium dat wij hanteren in onze huidige welstandsnota en waarin vrijwel exact hetzelfde wordt geëist, zij het niet dat wij in ons initiatiefvoorstel de losse elementen expliciet benoemen:

*3.2.2 Bebouwing op zich. Een gebouw moet een **samenhangend geheel** vormen doordat de ruimtes, volumes en vlakken in evenwichtige maatverhoudingen zijn ontworpen. Wanneer heeft een bouwwerk de ‘juiste’ maatverhouding? Een nauwelijks te beantwoorden vraag. Elke waarnemer ervaart bewust of onbewust de verhoudingen van een gebouw. Hij vormt zich daarover ook een oordeel. Waarom de ene ruimte spannender, evenwichtiger of aangenamer is dan de andere valt moeilijk nauwkeurig vast te stellen en uit te leggen. Toch wordt de kracht en kwaliteit van een gebouw in hoge mate bepaald door de verhoudingen en de mate waarin ze hiërarchie en samenhang vertonen of juist, als de ontwerper daarvoor kiest, spanning en contrast. Dit geldt zowel voor kleine als voor grote bouwwerken. Een groot gebouw kan best een zekere geleding of overgangen hebben, bijvoorbeeld van groot naar klein of van transparant naar gesloten. Gaan die echter zover dat het oogt als een verzameling losstaande kleine bouwwerken, dan raakt het grote geheel verbrokkeld. Behalve door een te sterke geleding kan het evenwicht ook verstoord raken door een te grote dominantie van één gevelelement, bijvoorbeeld een dakkapel of aanbouw. Een verstoord evenwicht beïnvloedt niet alleen het beeld van het gebouw maar ook dat van de omgeving.*

- 3- Visuele rustpunten: Met visuele rustpunten bedoelen wij dat kerst- en wintersfeerverlichting niet bestaat uit een willekeurige verzameling losse elementen, maar dat de afzonderlijke elementen samen één herkenbaar en samenhangend thema vormen. De samenhang tussen de elementen zorgt ervoor dat het oog houvast heeft en het geheel als één rustig beeld wordt ervaren, ook wanneer de versiering uit meerdere onderdelen bestaat. De losse elementen zoals in het vorige criteria benoemd zijn de elementen die uiteindelijk tot één samenhangend thema moeten komen. Dit criterium moet daarom niet op zichzelf worden beoordeeld, maar in samenhang met de overige criteria. Zo stellen wij voorwaarden aan het voorkomen van lichthinder, het bevorderen van duurzaamheid, de maximale geveloppervlakte die met versiering mag worden bedekt en het gebruik van specifieke kleuren. Deze criteria moeten cumulatief worden toegepast en dragen gezamenlijk bij aan het voorkomen van visuele drukte en lichthinder, met behoud van een sfeervol en aantrekkelijk straatbeeld. Ook bij dit punt hebben wij foto's opgenomen om onze bedoeling te verduidelijken.

- 4- Wij erkennen dat dit criterium een zekere mate van subjectiviteit met zich mee kan brengen. Wij hebben hier echter bewust voor gekozen om ruimte te bieden aan verschillende vormen van kerst- en wintersfeerversiering en het beleidskader daarmee inclusiever te maken. Ook dit criterium moet niet op zichzelf worden beoordeeld, maar in samenhang met de overige criteria. Zo worden onder meer specifieke kleuren benoemd die richting geven aan de gewenste uitstraling en wordt het thema kerst en wintersfeer voldoende ingevuld.

Wij begrijpen dat de voorgestelde nieuwe criteria voor de Welstandscommissie een andere werkwijze met zich meebrengen en dat het belangrijk is hier tijdig op te anticiperen. Wij verzoeken u daarom om, indien dit voorstel wordt aangenomen, in het eerste kwartaal van 2027 hierover in gesprek te gaan met de Welstandscommissie en de gemeenteraad hierover terug te koppelen. Daarbij horen wij graag in hoeverre een nadere uitwerking of verduidelijking van de criteria mogelijk en wenselijk is, met als nadrukkelijke voorwaarde dat de inhoudelijke verruiming die dit voorstel beoogt daarmee niet teniet wordt gedaan. Daarbij kan de kerstperiode van 2026 worden beschouwd als een overgangperiode waarin de nieuwe criteria voor het eerst in de praktijk worden toegepast. Eventuele onduidelijkheden bij de beoordeling van aanvragen door de Welstandscommissie kunnen in deze periode worden gesignaleerd en meegenomen in het gesprek met de commissie in het eerste kwartaal van 2027. Zo kan worden gezien of nadere verduidelijking nodig is, zonder dat de beoogde verruiming van de mogelijkheden voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting gedurende dit proces wordt beperkt.

Uitvoerbaarheid in de praktijk

Wij denken door het bovenstaande voorstel u tegemoet te komen in de zorgen die er zijn over de uitvoerbaarheid in de praktijk.

Juridische aandachtspunten

Wij denken met het bovenstaande voorstel tegemoet te komen aan de zorgen over het juridische aandachtspunt dat interpretatieverschillen bij de Welstandscommissie kunnen ontstaan. Wij blijven staan achter directe verruiming waar dat juridisch mogelijk is. Tegelijkertijd vragen wij het college om, indien onderdelen formeel nog verwerking vragen in de geldende kaders, dit met spoed te doen en daarbij de inhoudelijke verruiming van dit initiatiefvoorstel als uitgangspunt te nemen.

Wel willen wij benadrukken dat de criteria naar onze mening voldoende concreet zijn uitgewerkt en daarmee voldoende kenbaar en toetsbaar zijn. Ondernemers kunnen hierdoor vooraf al weten waar zij aan toe zijn. Dit in tegenstelling tot het huidige beleidskader, waarin deze duidelijkheid in mindere mate aanwezig is. Zo ontbreekt bij het begrip 'overdaad' iedere concrete afbakening en is evenmin vastgelegd welke informatie een ondernemer precies moet aanleveren om de aanvraag te kunnen laten beoordelen. Uiteraard blijft het aan de Welstandscommissie om aanvragen zorgvuldig te beoordelen en vergelijkbare gevallen op gelijke wijze te behandelen.

Met betrekking tot de juridische grondslag van het initiatiefvoorstel willen wij verduidelijken dat wij hierover navraag hebben gedaan, met name over de vraag of de APV dan wel de Omgevingswet hiervoor het juridisch kader vormt. Op basis van de daarover gevoerde communicatie hebben wij het voorstel vormgegeven. Naar aanleiding van de laatste gemaakte opmerkingen zullen wij dit onderdeel aanpassen.

Waarom het college een verkenning wenselijk vindt

Wij willen u wijzen op de eerste alinea's van onze reactie. Dat particuliere kerstverlichting zichtbaar is vanuit de openbare ruimte en daarmee van invloed is op de kwaliteit en uitstraling van de binnenstad, staat wat ons betreft niet ter discussie. De vraag is echter of dit gegeven rechtvaardigt dat tijdelijke, particuliere kerstverlichting op individuele eigendommen onderwerp wordt van een stadsbrede discussie.

Dat ook bewoners en bezoekers belang hebben bij een kwalitatief hoogstaande binnenstad, betekent immers niet dat zij daarmee ook rechtstreeks zeggenschap hebben over de eisen die aan particuliere eigendommen worden gesteld. Het algemeen belang kan aanleiding zijn om kaders te stellen, maar vraagt niet automatisch om een brede publieke discussie over de invulling van die kaders.

Daarnaast bestaat, gezien de huidige reacties waarin vooral wordt gediscussieerd over wat wel of niet mooi wordt gevonden, het risico dat deze verkenning niet zozeer gaat over ruimtelijke kwaliteit of het behoud van het historische karakter van de binnenstad, maar over persoonlijke smaakvoorkeuren. Daar moet de overheid terughoudend in zijn. Het is aan de overheid om objectieve, toetsbare criteria te hanteren ter bescherming van de ruimtelijke kwaliteit en het historische karakter, en niet om persoonlijke smaak tot norm te verheffen.

Wij danken u voor uw reactie en zien het debat tegemoet.

Gabrielle Heine
CDA

Mardge Pascaud
D66